

КРЪГЛА МАСА

„ИЗГРАЖДАНЕ НА УМЕНИЯ ЗА УСТОЙЧИВО БЪДЕЩЕ В СТРОИТЕЛНИЯ СЕКТОР: ЕВРОПЕЙСКА ГОДИНА НА УМЕНИЯТА 2023 Г.“

РОЛЯТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА СТРОИТЕЛНИТЕ УМЕНИЯ

Продължаващото професионално обучение и ученето през целия живот са двигатели за развитие на работната сила в европейската икономика. Професионалното обучение, от една страна, осигурява конкурентно предимство на предприятията. От друга страна, увеличава професионалния капацитет, респективно заплащането на работната сила. Същевременно, новите предизвикателства изискват специален подход. Въпреки, че цифровите и зелени преходи към по-устойчиви икономики и общества не са ново явление, днес те са централен приоритет в политиката на ЕС. За ускоряване на тази трансформация е необходимо засилено повишаване на квалификацията и преквалификацията на работната сила. Професионалното образование и обучение, особено ученето през целия живот, е от ключово значение за успеха на този процес. Необходимо е преосмисляне на целия обучителен процес, включително чрез дефинирането на нови специалности, нови обучителни програми и инструменти, осъществяване на качествено нови форми и модели за квалификация и преквалификация. При изграждането на това ново знание следва да бъде взето под внимание както динамично променящата се нормативна уредба, налагаща необходимостта от непрекъснато актуализиране на знанията и уменията на заетите в строителния сектор лица, така и актуалните тенденции и технологични достижения.

Още повече това е наложително и във връзка с образователното равнище на работната сила в строителството в България - най-голям дял са лицата със средно образование – 72%, на следващо място са заетите лица с висше образование (15%) – само с малко повече от тези с основно образование (12%). По-малко от 2% от лицата, заети в сектора са с начално или по-ниско образователно равнище.

Същевременно съгласно данните от Централния професионален регистър на строителя (ЦПРС) делът на малките и средни предприятия по критерий „Персонал“ съставлява съответно 86% и 12%. Върху тях именно резултат негативните последици от бавно адаптиращата се образователна система, липсата на адекватен на нуждите обучителен продукт и ограничените финансови възможности за повишаване на квалификацията

На тази основа **политиката по изграждане на устойчива система за обучение и създаване на квалифицирани кадри за всички нива на строителното производство за постигане на конкурентоспособност и икономически растеж, е изведена като приоритетна стратегическа тема в дейността на Камара на строителите в България.**

Планирането на всички политики и дейности на строителната организация се основава на принципа за двупосочност на потока от ключова информация:

1. от страна на строителните фирми към КСБ в качеството им на крайни потребители на кадрите, излизаци от формалната образователна система; като такива те най-точно могат да дефинират необходимите области за подобрение на знанията, уменията и компетенциите;
2. от страна на КСБ към фирмите в качеството ѝ на браншова организация, взаимодействаща с всички заинтересовани страни на национално и международно ниво, за споделяне на съвременни тенденции, перспективи и възможности.

Камарата структурира своята дейност по това стратегическо направление на двукомпонентна взаимосвързана основа:

- I. **Изграждане на политики и стратегическо планиране в областта на професионалното образование и обучения**, утвърждаване на партньорски отношения с ресорните органи на национално и местно ниво, образователните институции в средното и висшето образование, работодателски организации, синдикати и др. с оглед на „бъдещето на работната сила“ в сектора в 3 стратегически направления:

1. **Повишаване на имиджа на строителната професия и привличане на обучаеми в средното и висше образование:** Обогатяване на набора от възможности за участие в извънкласни/академични форми на обучение, насърчаване провеждането на конкурси и състезания по професии. Предоставяне на информация и ориентиране, чрез които ученици и техните родители, на които им предстои да направят избор на училище в средното образование, да се запознаят с различните строителни специалности и възможностите за професионално развитие.

Реализирани конкретни дейности:

- Оказване на подкрепа за провеждане на Национално състезание «Най-добър млад строител» (МОН) и превръщането му в инициатива на регионално ниво за повишаване имиджа на строителната професия сред учениците в края на основното им образование.
- Популяризиране на инициатива по провеждане на ежегодна среща на професионалните гимназии по строителство, архитектура и геодезия „Достойни наследници на майстор Колю Фичето“ – Дряново, организирана под патронажа на КСБ.

- Изпълнение на дейности по информиране и консултиране за възможността за избор на строителна професия от младите хора на местно ниво – «Дни на отворените врати», «Кариерни ателиета», демонстрационни сесии с участието на бизнеса, работодатели, родители и др.

2. Осигуряване на качество и ефективност на образователния и обучителен процес: Ефективно свързване и постигане на приложимост на професионалното обучение с потребностите на пазара на труда чрез изпълнение на дейности, целящи подобряване на практическото обучение за усвояване на базисни професионални умения.

Реализирани конкретни дейности:

- Съгласуване на план-приемите в професионалните гимназии на местно ниво;
- Участие при актуализиране държавни образователни стандарти, на учебни планове и програми;
- Участие в държавни изпитни комисии в средното и висше образование и др.;
- Изготвяне на становища и предложения във връзка с ежегодното актуализиране на Списъка на защитените от държавата професии и тези с очакван недостиг на пазара на труда.
- Популяризиране и координиране на заявления работодателски интерес във връзка с изпълнението на Наредба за осигуряване на заплащането на разходите за обучение на студенти със сключени договори с работодател и др.
- Самостоятелна и важна част от реализираните от КСБ дейности в тази насока е и участието в изпълнението на европейски проекти, свързани с подготовката на анализи, проучвания и политики за развитие на строителството, провеждане на тематични обучения и курсове за повишаване квалификацията в строителството, трансфер и обмен на добри строителни практики, разработване на ръководства за изпълнение на строителни и монтажни работи в сферата на енергийната ефективност, командироването на работници и други актуални за сектора теми.

3. Повишаване на професионалната квалификация на заетите в сектор „строителство“ в контекста на ученето през целия живот: Предоставяне на повече възможности за

продължаващо професионално обучение за работници, ключови служители, работодатели, и безработни, както и за преквалификация при необходимост според актуалните нужди на местната икономика.

- II. **Повишаване на професионалната квалификация на заетите в сектора**, т.е „грижа за настоящето“ чрез изграждане на собствена за КСБ система за придобиване/повишаване на квалификацията на работниците и управленските кадри в строителния сектор, която се реализира от “Строителна квалификация” ЕАД.

Осъзнавайки промяната в нуждите на бизнеса и пазара на труда, КСБ, заедно със своето дружество „Строителна квалификация“ ЕАД полагат фокусирани усилия за развитие на работната сила чрез идентифициране на предизвикателствата в сектора, подготовка и реализация на нужните кадри и при осигуряване на диалог между различните участници в процеса. Изградената собствена система за придобиване и разширяване на професионалната квалификация, както и ежегодното предоставяне на собствен финансов ресурс обосновават капацитета на строителната организация в сферата на развитие на ключови знания и умения за заетите в сектора и тяхната уникалност.

В качеството си на единствен официален представител на строителните фирми в България (над 6 400, вписани в Централния професионален регистър на строителя), Камарата е естествен двигател в процеса, както на осигуряването на необходимата работна сила, така и в непрекъснатото актуализиране на знанията, уменията и компетенциите. Каквито и действия да бъдат реализирани на ниво строителна организация, тяхната резултатност се подчинява на реалното припознаване на проблема, дългосрочното лидерство и ангажираност в действие. Предизвикателствата в областта на професионалната квалификация и заетостта няма как да бъдат преодолени без прякото участие на самата засегната страна най-вече чрез предоставяне на възможност за реален достъп до практиката на професията „строител“.